

аграрний університет.

(власне ім'я, прізвище, науковий ступінь, вчене звання, посада, місце роботи)

на засіданні «28» червня 2024 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки

(галузь знань)

Анні РЕВКОВІЙ

(власне ім'я, прізвище здобувача у давальному відмінку)

на підставі публічного захисту дисертації «Організаційно-економічні засади продовольчого забезпечення населення України»

(назва дисертації)

за спеціальністю 051 Економіка

(код і найменування спеціальності (спеціальностей))

відповідно до Переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти)

Дисертацію виконано у Вінницькому національному аграрному університеті, Міністерство освіти і науки України, м. Вінниця

(найменування закладу вищої освіти (наукової установи), підпорядкування, місто)

Науковий керівник Людмила ПРОНЬКО, кандидат економічних наук, доцент, декан факультету менеджменту та права, Вінницький національний аграрний університет

(власне ім'я, прізвище, науковий ступінь, вчене звання, місце роботи, посада)

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису. Робота виконана здобувачем особисто, державною мовою, відповідно до вимог щодо її оформлення, містить нові науково обґрунтовані результати проведених досліджень, які забезпечують розв'язання наукового завдання, що має істотне значення для галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки (відповідно до п. 6 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 (зі змінами)).

Здобувач має 13 наукових публікацій за темою дисертації, з них 9 (відповідно до п.8, п.9 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії):

1. Soloviova O., Krasnyak O., Cherkaska V., Revkova A. Strategic development of international corporate social responsibility in agribusiness. *Economics. Ecology. Socium.* 2022. Vol. 6 (4). P. 51 – 64. DOI: 10.31520/2616-7107/2022.6.4-5. (1,3 друк. арк., особистий внесок: проведено аналіз та визначено бізнес-стратегії корпоративної соціальної відповідальності в агробізнесі з метою формування оптимального варіанту отримання взаємної вигоди для всіх зацікавлених сторін – 0,3 друк. арк.).

2. Пронько Л.М., Гонтарук Я.В., Ревкова А.В. Дослідження стану розвитку фермерства в Україні. *Причорноморські економічні студії.* 2019. Вип. 48. Ч. 1. С.155–165. DOI:10.32843/bses.48-25. (0,68 друк. арк., особистий внесок: проаналізовано основні показники розвитку фермерських господарств в Україні та виявлено відсутність кардинальних змін у їх динаміці, визначено основні чинники, що гальмують розвиток фермерських господарств – 0,23 друк. арк.).

3. Пронько Л.М., Ревкова А.В. Ефективність функціонування фермерських господарств в Україні. *Ефективна економіка.* 2021. № 7. DOI: 10.32702/2307-2105-2021.7.76.

(0,4 друк. арк., особистий внесок: визначено та проаналізовано основні проблеми ефективного розвитку фермерських господарств, зовнішні та внутрішні чинники, які на це впливають. Розглянуто державну підтримку фермерських господарств та її головні недоліки – 0,2 друк. арк.).

4. Ревкова А.В. Перспективи розвитку виробництва горіху волоського в фермерських господарствах. Економіка та суспільство. 2022. № 39. DOI: 10.32782/2524-0072/2022-39-28. (0,5 друк. арк.).

5. Ревкова А.В. Вплив розвитку земельних відносин на діяльність фермерських господарств. Агросвіт. 2022. № 23. С. 64 – 71. DOI: 10.32702/2306-6792.2022.23.64. (0,5 друк. арк.).

6. Ревкова А.В. Сільська територія як об'єкт аналізу і управління. Економічний аналіз. 2022. Т.32. №4. С.85 – 93. DOI: 10.35774/econp2022.04.085. (0,74 друк. арк.).

7. Ревкова А.В. Теоретичні підходи до розвитку сільських територій. Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації. 2022. Вип. 3-4. С. 77 – 85. DOI: 10.35774/ibo2022.03-04.077. (0,67 друк. арк.).

8. Ревкова А.В. Сталий розвиток як ціль функціонування сільських територій. Економічний дискурс. 2022. Вип. 3-4. С. 71 – 78. DOI: 10.36742/2410-0919-2022-2-7. (0,73 друк. арк.).

9. Фурман І.В., Ревкова А.В., Ревков О.А. Напрями формування системи продовольчого забезпечення населення України в умовах військового стану. Економіка та суспільство. 2023. №58. DOI: 10.32782/2524-0072/2023-58-63. (0,6 друк. арк., особистий внесок: розроблено модель поширення електронних талонів через національний додаток «Дія», що включатиме формування на основі існуючого інтерфейсу додатку довідки про доходи сім'ї та подачу відповідного запиту через інтерфейс в розділ «Послуги» - 0,2 друк. арк.).

У дискусії взяли участь (голова, рецензенти, офіційні опоненти, інші присутні) та висловили зауваження:

Голова ради Калетнік Г.М.:

1. Чи можете Ви охарактеризувати середні обсяг витрат на продовольство домогосподарствами в Україні? Та чи порівнювали Ви відповідні витрати домогосподарств в інших державах?

2. Охарактеризуйте структуру витрат на продукти харчування наших співвітчизників. На які продукти найбільше витрачає кошти українське населення?

Рецензент Хаєцька О.П.:

1. У розділ 1 доцільно було б додати рисунки та схеми, з метою унаочнення представлених результатів дослідження. Наприклад, за допомогою рисунка можна відобразити «Організаційно-економічні засади забезпечення якості харчових продуктів», окремо виділивши організаційні та економічні чинники або додати рисунок на якому відобразити «Модель сучасної продовольчої безпеки України» тощо.

2. При описі рис. 3.9. доцільно було б визначити відповідальні державні структури за системи продовольчого забезпечення населення.

3. Автором запропоновано використання додатку «Дія» для отримання продуктових талонів малозабезпеченими верствами населення. Доцільно було б зазначити чи в інших країнах реалізовувалися подібні проєкти.

4. В роботі доцільно було б охарактеризувати зміни напрямів експорту продовольства під час військового вторгнення рф в Україну.

Рецензент Токарчук Д.М.:

1. Відображені в третьому розділі рис. 3.9 «Морфологічна структура системи продовольчого забезпечення населення» та рис. 3.10 «Функціональна структура системи продовольчого забезпечення населення» рекомендовано перенести в розділ 1.

2. Покращило б п. 2.1 «Аналіз формування продовольчих балансів держави» більш широке представлення імпорту продовольчих товарів для кращого розуміння проблем у забезпеченні населення України окремими продуктами харчування;

3. У п. 2.3 доцільно було б визначити основні напрями підтримки розвитку АПК України та обґрунтувати можливі джерела коштів для цього в умовах воєнного стану;

4. Доцільно було б більш поглиблено охарактеризувати використання додатку «Дія» для формування продуктового набору за допомогою електронних талонів.

Опонент Свиноус І.В.:

1. Високо оцінюючи теоретичні розробки дисертантки щодо функціонування системи продовольчого забезпечення (п.1.1-1.2), вважаємо за доцільне звернути увагу на механізм забезпечення продуктами харчування населення в умовах «воєнної економіки», елементи якої спостерігаються в нашій країні у теперішній час. На нашу думку, це підкреслило б значимість проведеного дисертаційного дослідження викликам нинішнього сьогодення.

2. В підрозділі 1.3 дисертантка на високому професійному рівні розкриває методичний інструментарій комплексної оцінки забезпеченості продуктами харчування населення. Вважається за доцільне в підрозділі 1.3 приділити більше уваги розкриттю методичних підходів до оцінки рівня споживання основних продуктів харчування з урахуванням процесу адаптації вітчизняних стандартів статистичного обліку до загальноєвропейських.

3. Дисертантка здійснила потужне аналітичне дослідження аналізу формування та розподілу продовольчих ресурсів в нашій державі, зокрема в умовах запровадження воєнного стану (п. 2.1-2.2). Проте, поза увагою авторки залишилася проблема оцінки розподілу продовольства з використанням неформальних зв'язків між домогосподарствами, яка спостерігалася в перші місяці військової агресії росії проти нашої держави.

4. Авторкою на високому професійному рівні проаналізовано використання методів державного регулювання, формування та розподілу продовольчих ресурсів (п. 2.3). Дана обставина свідчить про глибоке розуміння проблеми, що висвітлюється в дисертаційному дослідженні. Проте, поза увагою авторки залишився розгляд першопричин не запровадження механізму функціонування системи продовольчого забезпечення, що існувало в країнах з «воєнною економікою». На нашу думку, це підсилює б актуальність дисертаційного дослідження.

5. Авторка справедливо наголошує, спираючись на дані Державної служби статистики України, що в умовах прояву деструктивних явищ в економіці країні, основним виробником продуктів харчування є господарства населення. У зв'язку з цим, вважаємо за доцільне в підрозділі 3.1 дисертації розкрити авторське бачення, щодо розвитку кооперації при виробництві і розподілу продуктів харчування. На нашу думку, це підняло би на більш вищий рівень практичне значення дисертаційного дослідження.

Опонент Мудрак Р.П.:

1. Для назви продукції в табл. 1.2 необхідно було б використати діючий нормативний підхід до її найменування – код і назва товарів згідно з УКТ ЗЕД.

2. При дослідженні теоретичних засад оцінки продовольчої безпеки в сучасних умовах, доцільно було б порушити питання суперечливої ролі агропродовольчого експорту – з однієї сторони він забезпечує стабільне надходження валюти, проте з іншої – володіє потенціалом створення дефіциту на внутрішньому ринку.

3. В табл. 1.3 автор наводить критерії та систему показників оцінки забезпечення населення продовольством – матеріал поданий так, що не зрозуміло де критерії, а де показники. Показники продовольчого забезпечення необхідно було б представити у формалізованому вигляді.

4. В підрозділі 2.2 доцільно було б проаналізувати економічну доступність, обсяги та якість харчування населення в розрізі децильних груп, в залежності від кількості членів домогосподарства тощо. Це дало б можливість визначити кількість громадян, які знаходяться в стані продовольчої небезпеки та потребують відповідної допомоги.

5. В підрозділі 2.3 доцільно було б представити дослідження ефективності державного регулювання продовольчого забезпечення населення в динаміці для ідентифікації найбільш значущих факторів та обґрунтування резервів її підвищення.

6. В підрозділі 3.1, описуючи прогноз рівня споживання населенням основних видів продуктів харчування на 2023-2025рр., автор відмічає очікуваний спад споживання м'яса та м'ясопродуктів у 2023-2024рр., однак, судячи із рис. 3.1, в 2024р. прогнозується зростання споживання цього продукту.

7. В підрозділі 3.2 автор слушно просуває ідею запровадження адресної продовольчої допомоги малозабезпеченим громадянам електронними продовольчими талонами. Доцільно було б спробувати розрахувати орієнтований бюджет такої програми, джерела її фінансування та соціально-економічні ефекти.

Результати відкритого голосування:

«За» 5 членів ради,

«Проти» - членів ради.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада присуджує

Анні РЕВКОВІЙ

(власне ім'я, прізвище, здобувача (ки) у давальному відмінку)

ступінь доктора філософії з галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки

(галузь знань)

за спеціальністю 051 Економіка

(код і найменування спеціальності (спеціальностей))

відповідно до Переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти)

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Окрема думка члена разової ради додається (за наявності).

Голова разової спеціалізованої вченої
ради

(підпис)

Григорій КАЛЕТНИК

(власне ім'я та прізвище)